

**MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII**

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2021-2022**

Chișinău, 2021

Repere metodologice
de organizare a procesului educațional la disciplina școlară
ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
în anul de studii 2021-2022

Preliminarii

La 30 de ani de la independența Republicii Moldova sistemul educațional național, aflat la cea de-a patra reformă curriculară în învățământul general, este orientat spre pregătirea elevilor astfel ca ei să devină adulți capabili să-și gestioneze viitorul într-un timp când revoluția digitală transformă economia și societatea, aducând prosperitate, dezvoltare socială și incluziune. În secolul XXI-lea combaterea decalajului dintre educație și piața muncii reprezintă o provocare pentru sistemele de învățământ din întreaga lume, astfel încât să poată oferi elevilor posibilitatea de a se orienta către formarea competențelor cerute de piață.

În context, oferta educațională a ultimei generații de curricula disciplinare (ediția 2019) include finalități ce ar permite elevilor:

- să dobândească o gamă de abilități necesare pentru a reuși într-o lume modernă și globalizată;
- să primească o educație personalizată, care le permite să-și atingă potențialul maxim;
- să relaționeze cu comunitățile lor, personal și digital și să interacționeze cu oameni din diferite medii culturale;
- să învețe pe tot parcursul vieții.

Disciplina școlară *Istoria românilor și universală*, prin funcția formativă pe care și-o asumă, (conform curriculumului ediția 2019) își menține privilegiul de a contribui, pe de o parte, la formarea unei culturi generale, a unui sistem de valori caracteristic societății civilizate, bazate pe gândire critică, valori morale și culturale, pe de altă parte, la oferirea posibilității de a cunoaște, a înțelege și a contempla umanitatea în toată diversitatea

În acest sens, conexiunile dintre competențele specifice și finalitățile la disciplină formează profilul absolventului, ce asigură formarea unei culturi democratice în baza *Cadrului de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică*, aprobat de Consiliul Europei (2018).

Elementele integrante ale profilului absolventului la disciplină includ:

- **cunoașterea și înțelegerea** în procesul de studiere a trecutului;
- **atitudini** în relaționarea cu ceilalți în diverse situații de învățare și de asumare de responsabilități;
- **valori** prin formarea sentimentului de apartenență la valorile culturale specifice comunității din care fac parte.

Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la Istoria românilor și universală, anul de studii 2021-2022 fac parte din documentele școlare reglatorii la disciplină, cu statut obligator, ce asigură contextualizarea punerii în aplicare a pachetului curricular la disciplină în funcțiile de forma și condițiile de organizare a învățământului.

I. Curriculumul scris/ stabilit.

↳ În anul de studii 2021-2022 formatul documentelor școlare de tip reglator, aplicate în implementarea pachetului curricular la disciplina *Istoria românilor și universală*, include:

1) documente curriculare specifice disciplinei:

- ✎ *Curriculum la disciplina Istoria românilor și universală pentru învățământul gimnazial și liceal* (ordinul MECC nr.906/2019) implementat în clasele V-VIII și X-XII (ordinul MECC nr. 200/2021);
- ✎ *Ghidul de implementare a curriculumului la Istoria românilor și universală*, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal, elaborat conforme curriculumului, ediția anului 2019;
https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_rom_si_univ_gimnaziu_ro.pdf
https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_roman_si_univ_liceu_ro.pdf
- ✎ *Curriculum la disciplina Istoria pentru învățământul gimnazial* (ordinul ME nr.245/2010) implementat în clasa a IX-a (ordinul MECC nr. 200/2021);
https://mecc.gov.md/sites/default/files/istorie_tipar.pdf
https://mecc.gov.md/sites/default/files/istorie_x-xii_romana.pdf

2) documente reglatorii de ordin general:

- ✎ *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2021-2022* (ordinul MECC nr. 200/2021);
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_200_din_26.02.2021.pdf
- ✎ *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar* (ordinul MECC nr. 70/2020);
https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulamentul_privind_evaluarea_si_notarea_rezultatelor_i_nvataarii_promovarea_si_absolvirea_in_invatamantul_primari_si_secundar.pdf
- ✎ Acte normative cu referire la condiții speciale de organizare a procesului educațional în învățământul general în anul curent de studii, în contextul epidemiologic de COVID-19;
<https://mecc.gov.md/ro/content/covid-19>
- ✎ *Metodologia privind repartizarea timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general* (ordinul MECC nr.726/2021, publicat în Monitorul Oficial nr. 186-189 art. 962);
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=127227&lang=ro
- ✎ *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general* (ordinul MECC nr.635/2021);
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_mecc_instrucțiune_ore_optionale_1.pdf

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, *Istoria românilor și universală* are statut de **disciplină obligatorie** și la alegere (pentru unele modele de Plan-cadru din ciclul liceal) din aria curriculară *Educație socio-umanistică*.

În vederea implementării Curriculumului la disciplină, cadrele didactice și de conducere asigură organizarea procesului educațional în formatul unei singure discipline școlare. În catalog se indică o singură disciplină școlară, în conformitate cu numărul de ore stabilit în Planul-cadru:

- ✎ pentru ciclul gimnazial (clasele a V-a – a IX-a) – 2 ore săptămânal;
- ✎ pentru ciclul liceal, în funcție de modelul de Plan-cadru selectat.

Elevii sunt apreciați cu o singură notă anuală.

Cadrul didactic este responsabil de respectarea și aplicarea documentelor curriculare, inclusiv a Reperelor metodologice la disciplină, în vederea organizării calitative a demersului educațional la *Istoria românilor și universală*.

Oferta variabilă a Planului-cadru de învățământ pentru anul de studii 2021-2022 conține o listă a disciplinelor opționale, aprobate de MECC, ce include 4 titluri pentru ciclul primar, 16 titluri pentru

ciclul gimnazial și 14 titluri pentru treapta liceală. Portofoliul disciplinelor opționale de referință ariei curriculare *Educație socio-umanistică* a fost completat cu disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_epsj-cl.viii_tipar.pdf).

În vederea facilitării procesului educațional la disciplinele opționale a fost completată rubrica *Resurse didactice* (site MECC) pentru următoarele discipline opționale:

✍ Ghidul de implementare a disciplinei *Holocaust: istorie și lecții de viață*

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_disciplina_optionala_holocaust_istorie_lectii_viata_ro.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_disciplina_optionala_holocaust_istorie_lectii_de_viata_ru.pdf

✍ Pachetul curricular la disciplina *Educație pentru socializare juridică*

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_implementare_epsj.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/studii_de_caz-clasa_8_21_07_21.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/caietul_elevului_epsj_cl_viii.pdf

Conform *Instrucțiunii privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general*:

✍ curricula la disciplinele opționale, aprobate în mod regulamentar, pot fi aplicate în organizarea activităților extrașcolare (pct. 6);

✍ cadru didactic participă la determinarea ofertei educaționale a instituției de învățământ privind aplicarea componentei variabile a Planului-cadru prin participarea la:

- ședințele Comisiei metodice;
- elaborarea, pe înțelesul elevilor, descrierii succinte a disciplinelor opționale de referință ariei curriculare;
- stagiile de formare profesională specializate, organizarea activităților de promovare, etc, (pct. 16, 18, 20).

II. Curriculumul predat/operationalizat

Proiectarea didactică la disciplină

Acțiunea de proiectare a procesului de predare-învățare-evaluare la disciplină este una esențială în organizarea demersului didactic, menită să asigure atingerea finalităților educaționale ale curriculumului, solicitând cadrului didactic o imagine sistemică de ansamblu, bine construită, asupra parcursului curricular pentru un an de studii.

Proiectul didactic la disciplină, elaborat pentru un semestru sau pentru întregul an de studii, de către profesor, în mod personalizat, corelează elementele curriculumului la disciplină (competențele specifice, unitățile de competență, conținuturile, activitățile de învățare și produsele școlare recomandate) bugetul de timp și resursele didactice disponibile. Proiectarea activității didactice la disciplină presupune următoarele demersuri:

- lectura personalizată a documentelor de aplicare a pachetului curricular la disciplină;
- planificarea de lungă durată (orientativă);
- proiectarea unităților de învățare sau a lecțiilor.

Aplicarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic, acesta fiind aplicat la decizia cadrului didactic, cu excepția tinerilor specialiști pentru care proiectul zilnic este obligatoriu.

În proiectarea unităților de învățare se va respecta principiul de predare specific treptei de școlaritate (principiul cronologic-pentru gimnaziu și pe domenii - pentru liceu). Rămâne actual principiul de abordare a istoriei de la local → național /regional → universal, conform eșalonării:

Tabel 1. Cl. a V-VIII-a și a X-XII-a, conform curriculumului la disciplină, ediția 2019

	cl. a V-a	cl. a VI-a	cl. a VII-a	cl. a VIII-a	cl. a X-a	cl. a XI-a	cl. a XII-a
Spațiul local	10%	7%	9%	10%	7%	7%	7%
Spațiul național	35%	45%	50%	50%	48%	45%	48%
Spațiul universal	55%	48%	41%	40%	45%	48%	45%

Tabel 2. Cl. a IX-a conform curriculumului la disciplină, ediția 2010

cl. a IX-a			
	Spațiul local	Spațiul național	Spațiul universal
	5%	55%	40%

La elaborarea demersului didactic, pentru toate clasele, se va **proiecta**:

- 1) o lecție de introducere în studiul disciplinei, în cadrul căreia se vor organiza discuții reflexive cu elevii, având ca generic:
    - *Republica Moldova în cei 30 ani de Independență*
    - *A cunoaște istoria înseamnă a ne cunoaște pe noi înșine!*
    - *Personalități marcante din localitatea mea*
- Notă:** Cadrul didactic poate alege și un alt generic pe care îl consideră oportun.
- 2) o evaluarea inițială (o lecție separată sau o secvență din lecție).

În atenția cadrelor didactice:

Pentru anul de studii 2021-2022 rămâne valabilă proiectarea activităților de consolidare/ aprofundare/ recuperare la disciplină. În acest sens, cadru didactic:

- ✎ va **decide** cu referire la perioada activităților de consolidare/aprofundare/recuperare pentru fiecare clasă în parte, în funcție de contextul și accesul elevilor la învățământul la distanță realizat pe parcursul anului de studii 2020-2021;
- ✎ va **utiliza** recomandările din Anexele 1-6 a *Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală în anul de studii 2020-2021* (ordinul MECC nr.839/2020). Pentru clasa a VIII-a se va ține cont de faptul că în anul de studii 2020-2021 (în clasa a VII-a) a fost studiată unitatea de învățare *Revoluțiile din 1848-1849* (conform curriculumului, ediția 2010); https://mecc.gov.md/sites/default/files/_17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2020-2021_final.pdf;
- ✎ va **înregistra** activitățile de consolidare/aprofundare/recuperare în catalogul școlar și în proiectarea didactică de lungă durată;
- ✎ va **reșalona** proiectarea timpului pentru activitățile de predare-învățare-evaluare la disciplină pentru anul curent de studii, fără a modifica unitățile de competență și conținuturile prevăzute în curriculum pentru clasa respectivă.

Notă: În clasa a V-a și a X-a nu vor fi realizate activități de consolidare/aprofundare a conținuturilor curriculare;

Pe durata perioadei de consolidare/aprofundare elevii nu se notează.

La proiectarea demersului didactic pentru elevii/ elevele cu cerințe educaționale speciale cadrul didactic la disciplină:

- ✎ **va consulta** Ghidul metodologic *Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare*, aprobat prin ordinul MECC nr. 671/2017 (<https://mecc.gov.md/ro/content/resurse-pentru-cadre-didactice-generale>);
- ✎ **va respecta** procedurile de adaptare sau modificare a curriculumului. Modificările curriculare pot fi realizate prin simplificare (reducerea parțială a gradului de complexitate a finalităților și/sau conținuturilor), prin comasare (la nivel de plan-cadru sau disciplina școlară) sau prin excludere (la nivel de plan-cadru sau disciplina școlară) în funcție de potențialul de învățare și particularitățile individuale de dezvoltare ale elevului/elevei, stabilite conform *Raportului de evaluare complexă* (elaborat de Serviciul de Asistență Psihopedagogică) și a recomandărilor comisiilor de profil din instituție;
- ✎ **va solicita** administrației instituției stabilirea unor mecanisme de colaborare cu specialiștii Serviciului de Asistență Psihopedagogică privind asistența metodică în elaborarea curriculumului adaptat/modificat în vederea asigurării incluziunii educaționale a acestor elevi/eleve.

III. Curriculumul învățat/realizat/atins

3.1. Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În atenția comunității educaționale a profesorilor de istorie:

În anul de studii 2021-2022 aspectul prioritar al ministerului în monitorizarea implementării curricula disciplinare, ediția 2019 îl constituie calitatea procesului educațional în organizarea învățământului în bază de competențe. În context, sunt recomandate tematici de cercetare profesională de referință implementării elementelor de noutate ale curriculumului la disciplină, după cum urmează:

Predarea-învățarea-evaluarea:

- ✎ Valorificarea instrumentelor de evaluare la disciplină în corespundere cu *Matricea de dezvoltare a competențelor specifice la Istoria românilor și universală* (Curriculumul, ediția 2019);
- ✎ Utilizarea aplicațiilor web în procesul de predare-învățare-evaluare la istorie;
- ✎ Corelarea instrumentelor de evaluare a produselor școlare cu finalitățile educaționale la disciplină corespunzătoare clasei/ anul de studii;
- ✎ Motivarea învățării în cadrul orelor de istorie prin valorificarea inteligențelor multiple.
- ✎ Formarea competențelor civice și interculturale prin studiul cursurilor opționale.

Abordarea inter- și trans- disciplinară:

- ✎ Transdisciplinaritatea în procesul educațional la *Istoria românilor și universală*: contexte și modalități de aplicare;
- ✎ Proiectarea și abordarea aspectelor intra- și interdisciplinară în vederea formării competențelor - cheie.

Istoria locală și învățarea în bază de proiect:

- ✎ Caracterul formativ al învățării bazate pe proiect în formarea și dezvoltarea competențelor.
- ✎ Stimularea motivației elevilor prin aplicarea elementelor de cercetare a istoriei naționale și locale.
- ✎ Aspecte metodologice specifice studierii istoriei locale prin învățarea în bază de proiect.

Tematicile de cercetare recomandate reprezintă:

- ✎ **aspecte de reflecție pentru platformele online** desfășurate de Ministerul Educației cu comunitățile regionale ale profesorilor de istorie;

- ✎ **directorii în activitatea de monitorizare pentru responsabili** de procesul educațional la *Istoria românilor și universală* din cadrul Organelor locale de specialitate din domeniul învățământului;
- ✎ **tematici pentru activitățile de cercetare și promovare** a experiențelor pedagogice pentru activitatea Comisiilor metodice raionale/municipale;
- ✎ **linii de discuții (subiecte) pentru Comisiile metodice** din instituțiile de învățământ, raionale/municipale;
Notă: Comisiile metodice raionale/municipale. sunt în drept să selecteze tema de cercetare, în funcție de necesitățile și așteptările cadrelor didactice din teritoriu.
- ✎ **subiecte de cercetare profesională** și pot culmina cu elaborarea produselor/proiectelor din practica educațională, conform *Regulamentului de atestare a cadrelor didactice* (ordinul MECC nr.1091/2020).

Agenda activităților educaționale promovate de profesorul de istorie în cadrul decadelor tematice va include:

- ✎ activități comemorative dedicate „Victimelor Holocaustului”, „Evenimentelor de pe Nistru”, „Zilelor Cernobîl”, „Zilelor Europei”, diverselor evenimente istorice cu conotație locală/națională etc;
- ✎ proiecte devenite tradiționale în învățământul secundar general, cum ar fi „Săptămâna Educației Financiare”, „Holocaust: istorie și lecții de viață”, „Cunoaștem eroi în localitate la noi” și altele care dispun de o coordonare științifică și aplicativă;
- ✎ proiecte cu tematici referitoare la studierea istoriei locale, valorificarea patrimoniului cultural, istoric și natural din localitate/ municipiu/raion într-un mod conex.

Responsabilitatea pentru organizarea eficientă a comunității cadrelor didactice și a Comisiei metodice instituționale revine tuturor actorilor implicați în procesul didactic după cum urmează:

a) Cadrul didactic:

- elaborează și completează documentația școlară la disciplină conform Nomenclatorului documentației școlare ordinul MECC nr.1467/2019);
- realizează activitățile complementare procesului de predare-învățare-evaluare la clasă, conform Metodologiei de repartizare a timpului de muncă.

b) Șeful Comisiei Metodice:

- planifică, coordonează și monitorizează activitățile Comisiei metodice la nivel de instituție;
- asigură:
  - corectitudinea implementării Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplină;
  - respectarea prevederilor regulamentare a instrumentelor de evaluare în cadrul tezelor semestriale, olimpiadelor/concursurilor la disciplină;
  - elaborarea și realizarea planului decadelor tematice la disciplină;
- coordonează primar proiectele de lungă durată la disciplinele de bază și cele opționale de referință ariei curriculare;
- participă, conform mecanismelor de conlucrare stabilite în cadrul instituției, la elaborarea unei liste bibliografice a literaturii prezente în biblioteca instituției privind abordarea inter- și transdisciplinară;
- acordă asistență metodic în elaborarea Program individualizat pentru elevii care n-au avut acces

la studii în cadrul învățământului la distanță.

c) Directorul adjunct:

- monitorizează desfășurarea procesului educațional la disciplinele din aria curriculară, conform formei de organizare stabilită la nivel de instituție;
- coordonează și monitorizează activitatea Comisiei metodice;
- verifică și coordonează proiectele de lungă durată la disciplinele de bază și cele opționale de referință ariei curriculare Educație socio-umanistică;
- participă, prin asistențe la orele, în procesul de evaluare a membrilor Comisiei metodice;
- asigură un sistem instituțional eficient de evaluare la disciplină, prin elaborarea orarului evaluărilor sumative la disciplinele școlare, în scopul neadmiterii desfășurării a două probe de evaluare într-o zi la aceeași clasă;
- monitorizează organizarea și desfășurarea etapei locale a olimpiadelor/concursurilor la disciplină și elaborarea ofertei pentru olimpiada raională/municipală.

V. Curriculumul evaluat

Evaluarea rezultatelor învățării reprezintă o activitate educativă complexă de colectare sistemică a informațiilor despre calitatea și dinamica rezultatelor școlare, de prelucrare și interpretare contextuală a acestora în vederea adoptării unor decizii semnificative conform finalităților educaționale și scopului acțiunilor evaluative.

Evaluarea constituie parte componentă a procesului educațional la disciplină și, respectiv, a Curriculum-ului la *Istoria românilor și universală*. Evaluarea bazată pe competențe implică evaluarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor pe care elevul le transferă în rezolvarea problemelor concrete cu care se confruntă în diferite situații.

Evaluarea centrată pe competențe include:

- Evaluarea competențelor – cheie;
- Evaluarea competențelor specifice la disciplină;
- Evaluarea unităților de competență la disciplină.

În acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare-învățare și în funcție de momentul unui act evaluativ, va utiliza următoarele **tipuri de evaluare**:

 inițială (predictivă) - obligatorie pentru fiecare clasă, se realizează la început de an școlar/program de instruire, în formă scrisă/orală și vizează stabilirea nivelului inițial de pregătire a elevilor având ca scop identificarea condițiilor în care elevii pot să se integreze optimal în activitatea de învățare ce urmează.

 Rezultatele obținute la evaluarea inițială nu se trec în catalog și servesc ca repere pentru măsurarea progresului elevilor. (pct. 23., *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar*, (ordinul MECC nr.70/2020).

În anul de studii 2021-2022 evaluarea inițială se va realiza în mod tradițional, cadrul didactic având libertatea stabilirii ei în timp și rezervând pentru aceasta o lecție sau o etapă a acesteia.

 formativă (continuă) - se realizează pe întreg parcursul procesului didactic, vizează stabilirea relației dintre rezultatele învățării și cerințele curriculumului la disciplină și are ca scop ajustarea procesului de instruire în vederea îmbunătățirii rezultatelor învățării.

Această evaluare se desfășoară prin diferite produse școlare realizate și prezentate în cadrul lecției sau ca urmare a activității elevului la domiciliu sau on-line și presupune atât metode tradiționale cât și

metode complementare/de alternativă (fișe de lucru, teste, tabele/scheme/hărți conceptuale, enunțuri/texte cu caracter istoric&investigații, prezentări, postere, portofolii, etc.).

Evaluarea formativă va fi raportată la o unitate de competență sau câteva unități de competențe, care trebuie să asigure pregătirea elevilor pentru evaluarea sumativă la finele respectivului parcurs de învățare.

Se recomandă a utiliza resurse și instrumente de evaluare conforme *Matricei dezvoltării competențelor la Istoria românilor și universală* (Curriculum, ediția 2019), în corespundere cu clasa/anul de studii.

! Rezultatele obținute la evaluarea formativă/continuă se notează și se înregistrează în catalogul școlar. Pentru elevii cu CES se va folosi același sistem/criterii de evaluare, dar aplicat în baza PEI. (pct. 24 din Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar, (ordinul MECC nr.70/2020).

 sumativă - se realizează la finele unei/unor unități de învățare, având funcția de constatare a nivelului de formare a unităților de competențe și a competențelor specifice. Tehnologia evaluării sumative presupune respectarea unei scheme, ce asigură corectitudinea ei ca proces:

- competență – standardul care urmează să fie evaluat;
- obiectiv de evaluare – matrice de specificație (pentru evaluările în baza testelor docimologice);
- forma de evaluare – proba și sarcinile;
- barem analitic de apreciere – grila de evaluare;
- mod de scorare – convertirea punctajului în notă.

! Rezultatele obținute la evaluarea sumativă se notează și se înregistrează în catalogul școlar.

! Pentru elevii cu CES se vor utiliza același criterii de evaluare, dar aplicate în baza PEI. (pct. 24 din Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar (ordinul MECC nr.70/2020).

În anul de studii 2021-2022 la disciplina *Istoria românilor și universală* cadrul didactic are libertatea de a-și stabili numărul de evaluări sumative, însă acesta va proiecta:

- **nu mai puțin de 3 (trei)** - pentru ciclul primar;
- **nu mai puțin de 4 (patru)** - pentru ciclul gimnazial;
- **nu mai puțin de 6 (șase)** – pentru treapta liceală, profil umanist, în funcție de Planul cadru selectat (inclusiv tezele semestriale).
- **nu mai puțin de 4 (patru)** - pentru treapta liceală, profil real/arte/sport, în dependență de planul cadru selectat (inclusiv tezele semestriale).

!!! La elaborarea proiectului de lungă durată cadrul didactic va eșalona/repartiza uniform evaluările sumative pe durata ambelor semestre. (*Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar* (ordinul MECC nr.70/2020).

Notă: Evaluarea sumativă va include toate conținuturile studiate într-o unitate de învățare și nu se va confunda cu evaluarea finală/de certificare, conform Curriculumului la *Istoria românilor și universală*, ediția 2019, care precizează conținuturile obligatorii supuse evaluării.

În atenția cadrelor didactice:

- Tezele semestriale sunt evaluări sumative și ele nu vor fi dublate cu o altă evaluare sumativă.
- Evaluarea sumativă rămâne valabilă pentru elevii profilului real/arte/sport care nu au

selectat disciplina *Istoria românilor și universală* pentru teza la solicitare în cadrul sesiunii de iarnă/vară.

- ✎ Rezultatele tezei semestriale se consemnează în catalogul școlar, într-o coloană separată, cu respectarea algoritmului de calculare a mediei semestriale.
- ✎ Rezultatele evaluării sumative se consemnează în catalogul școlar, în data susținerii acesteia iar nota obținută este o notă curentă. (*pct.83,alineat b din Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar, (ordinul MECC nr.70/2020).*)

Evaluarea în cadrul învățării în bază de proiect va include pe lângă evaluarea sumativă și o evaluare formativă/continuă, adică evaluarea va viza atât calitatea produsului final, cât și calitatea activității elevului în procesul de elaborare al acestuia.

Evaluarea formativă/continuă oferă spațiu pentru a lua în calcul progresul personal și dificil de măsurat. În acest scop cadrul didactic va monitoriza permanent comportamentul elevului ca ulterior să poată oferi un comentariu/un feedback stimulat cu privire la acțiunile acestuia în cadrul proiectului. Învățarea bazată pe proiect readuce în mod constant calitățile de creștere și dezvoltare a performanțelor elevilor de rând cu rezultatele învățării și evaluarea trebuie justificată și explicată, iar criteriile de evaluare vor fi formulate într-un limbaj accesibil, cu accent pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală, prezentate în formă de realizări de succes.

În context se propune un model de descriptorii care reflectă evaluarea următoarele aspecte:

- comunicarea cu colegii: *continuă, accidentală sau lipsă;*
- cooperarea cu colegii: *eficientă, sporadică sau axată pe conflicte de personalitate;*
- comportamentul în timpul activităților: *asertiv, pasiv sau agresiv;*
- asumarea responsabilității: *rapid la acorduri și pregătit să accepte responsabilități, se eschivează de la acceptarea responsabilității sau încăpățânat și refuză să-și asume responsabilități;*
- orientarea spre rezultate: *consecvent, lipsit de continuitate (dispersat) sau inconsecvent;*
- calitatea/corectitudinea răspunsurilor: *foarte bine, bine sau satisfăcător.*

Aceste elemente constatate/observate, în procesul activităților de învățare în bază de proiect, constituie componenta evaluării formative și fiind convertite în note participă la aprecierea rezultatelor finale ale tip de învățare.

În context, sugerăm și necesitatea dezvoltării unei culturi a autoevaluării în rândul elevilor.

În atenția cadrelor didactice:

În cl a V-a, în vederea asigurării tranziției graduale de la ECD prin descriptorii la sistemul de evaluare și notare pe durata lunilor septembrie-octombrie activitatea elevilor va fi evaluată fără aprecierea cu note (pct. 45, 46 al *Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*) profesorul aplicând descriptorii din **Anexa 7 a Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală în anul de studii 2020-2021** https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2020-2021_final.pdf.

VI. Temele pentru acasă la disciplină

Aspecte metodologice privind temele pentru acasă la disciplina *Istoria românilor și universală* pot fi consultate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală în anul de studii 2020-2021* https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2020-2021_final.pdf;

Se recomandă utilizarea instrumentelor și resurselor didactice ce permit exersarea modelelor de sarcini de lucru menite să asigure formarea/dezvoltarea competențelor specifice la disciplină precum și o pregătire pentru susținerea cu succes a examenului de certificare.

VII. Asigurarea didactică

În scopul realizării procesului educațional la *Istoria românilor și universală* în anul de studii 2021-2022 vor fi utilizate surse didactice indicate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală în anul de studii 2020-2021* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2020-2021_final.pdf). Manualele școlare recomandate de minister pot fi accesate <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

Lista resurselor on-line propuse:

- Biblioteca digitală <http://educatieonline.md/>
- Programul educațional „Descoperim Moldova împreună”

Platformele de învățare pot fi accesate aici:

Liceu: <https://bit.ly/3abZIy1>

Gimnaziu: <https://bit.ly/3bm3RAY>

NB La decizia cadrului didactic, pot fi utilizate și alte resurse de învățare.

Corina LUNGU, consultant principal, Direcția învățământ general,
Ministerul Educației și Cercetării, grad didactic superior, drd.

Svetlana VASILACHE, profesor școlar, Liceul Teoretic „M. Eminescu”,
mun. Bălți, grad didactic superior

Viorica BUJOR, profesor școlar, Liceul Teoretic G. Coșbuc”,
mun. Bălți, grad didactic superior

Galina GUMEN, profesor școlar, gimnaziul Pererîta,
r-nul Briceni, grad didactic superior

Daniela VACARCIUC, profesor școlar, Liceul Teoretic „V. Alecsandri”,
mun. Chișinău, grad didactic superior